

ÖSSZEFOGLALÓ A TERMÉSZETES SZEMÉLYEK ADÓSSÁGRENDEZÉSÉRŐL SZABÁLYOZÁSRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYI

1. A TÖRVÉNY CÉLJA

A tárgybeli törvényjavaslatot a KDNP frakció képviselői nyújtották be május 20-án T/4890. számon az Országgyűlésnek. A törvényjavaslat előkészítéséhez az érintett minisztériumok IM, NGM valamint az MNB jelentős szakmai segítséget nyújtottak. A törvényjavaslatot a Kormány támogatta. A törvényt az Országgyűlés június 30-án elfogadta, kihirdetésére **a 2015. évi CV. törvénnyel** került sor a Magyar Közlöny 2015. július 8-ai, 100. számában.

A törvényi szabályozás célja az eladósodott **magánszemélyek adósságcsapdából való kikerülését célzó új jogintézmény, a magáncsőd-eljárás eljárás** hazai jogrendbe történő bevezetése. Magáncsődvédelem alatt az adós és hitelezők érdekeinek összehangolásával, állami felügyelet mellett valósul meg az adósságok rendezése, oly módon, hogy annak eredménye az adósságcsapdából történő kikerülés.

Magáncsődvédelmet **az olyan adós kezdeményezhet, akinek vagyona és törlesztésre fordítható jövedelme nem elégséges a felhalmozott adósságával kapcsolatos törlesztési kötelezettségének teljesítésére.** A magáncsődvédelem alatt úgy történik meg az adósságok rendezése, hogy az **adós fizetési képességének helyreállítása a cél.**

A magáncsőd szabályozásnak – a jelzáloghitelezéssel összefüggő sajátos pénzüpiaci szempontokat és a közszolgáltatóknak az ellátásbiztonsághoz kapcsolódó pénzügyi szempontjait is figyelembe véve – a következő **szempontoknak** kell egyidejűleg megfelelnie:

- a) méltányos adósságrendezés, adós és hitelezői érdekeinek közelítésével
- b) adós és hitelezői közötti konszenzus előtérbe helyezése
- c) adós fizetési fegyelmének megkövetelése
- d) „otthonvédő” és „családbarát” adósságrendezés
- e) visszaélési lehetőségek megelőzése, szankcionálása
- f) a sikeres adósságrendezési eljárás eredménye:
 - fa) az adós az adósságoktól megszabadulva kezdheti újra az életét
 - fb) a hitelezők kiszámíthatóbb időtartamon belül számíthatnak követelésük meghatározott hányadának megtérülésére
 - fc) az adósságrendezés időtartama alatt a családi vagyonfelügyelő ellenőrzi az adóst, és végzi a nagy értékű vagyontárgyak értékesítését, a bevételek hitelezők közötti szétosztását.

2. AZ ADÓST MEGILLETŐ CSÖDVEDELEM AZ ALÁBBIKAT JELENTI:

- a) végrehajtás, valamint zálogtárgy kényszerértékesítése nem kezdeményezhető, nem indítható;
- b) folyamatban lévő végrehajtás, kényszerértékesítés felfüggesztésre kerül, foglalás hatálya fennmarad;
- c) minden hitelező az adósságrendezési eljárásban érvényesíti követelését és annak keretei között kap kielégítést;

- d) az adós részleges fizetési moratóriumot kap a felhalmozott tartozások törlesztésére;
- e) az adós a lakóingatlanára zálogtárgy-elkülönítést kezdeményezhet, ha ezt a jelzáloghitelező engedélyezi, és a többi adósság rendezése érdekében türelmi időt ad az adósnak a tőkerészletek megfizetésére;
- f) ha az adós az adósságrendezési egyezséget vagy a bírósági határozatot betartotta, az afeletti tartozások alól a bíróság mentesíti, a mentesített összeget tehát később nem lehet tőle követelni;
- g) a csődvédelem és az eljárás időtartama legfeljebb 5 év (kivételes esetekben még legfeljebb 2 évvel meghosszabbítható), azonban az átstrukturált hitelszerződések futamideje ezen túlnyúlhat.

3. ADÓSSÁGRENDEZÉSI ELJÁRÁS BEVEZETÉSÉNEK ÜTEMEZÉSE

A természetes személyek adósságrendezéséről szóló törvény **lépcsőzetesen és fokozatosan terjeszti ki a csődvédelem lehetőségét** az egyes lakossági csoportokra, annak érdekében, hogy ne legyen a hatóságoknál és a bíróságnál ügytorlódás, és **elsőbbséget élvezzenek azok a hiteladósok és azok egyetemleges kötelezettjei, akik lakóingatlanra csődvédelem nélkül kényszerértékesítésre kerülhetnek. Első ütemben 2015. szeptember 1-jétől** - a törvény 104. § (3) bekezdésében meghatározott jogvesztő határidőn belül¹ - azok kezdeményezhetnék csődvédelmet, akikkel szemben a lakhatásukra szolgáló lakóingatlanukra vonatkozóan a banki elszámoltatást követően már folytatódhat a végrehajtási eljárás vagy végrehajtáson kívüli kényszerértékesítés, vagy ha ilyen eljárás még nem is indult, a lakóingatlanára vonatkozó jelzáloghitel-szerződést a pénzügyi intézmény már felmondta, vagy lejártta tette. Úgyszintén csődvédelmet kezdeményezhet az az adós, annak keze, vagy zálogkötelezettje, aki ellen olyan végrehajtási eljárás van folyamatban, amelyben a lakhatását szolgáló lakóingatlanát a bírósági végrehajtási törvény értelmében értékesítésre jelölhetik ki.

Az adósságrendezési törvény határidőt ad az első ütemben a magáncsődeljárás kezdeményezésére, és a határidő lejártáig még fenntartja számukra a banki elszámolási törvénycsomagban biztosított moratóriumot a kényszerértékesítési intézkedésekre vonatkozóan.

A **többi túladósodott magánszemély 2016. október 1-jétől** kezdeményezhet majd csődvédelmet.

4. BÍRÓSÁGON KÍVÜLI ADÓSSÁGRENDEZÉSI ELJÁRÁS

Tekintettel arra, hogy fizetési nehézségekkel leginkább a banki jelzáloghitel-adósok küzdenek, és az ő esetükben a hitelszerződés felmondása, a lakóingatlanuk kényszerértékesítéséhez vezet, a törvény első lépcsőként **bíróságon kívüli adósságrendezési eljárást** is szabályoz.

A bírósági eljáráson kívüli megállapodás megkötésére irányuló – a **jelzáloghitelező pénzügyi intézmény mint főhitelező koordinálásával** megvalósuló – adósságrendezési eljárás megindítását be kell jegyezni a Családi Csődvédelmi Szolgálat által vezetett közhiteles hatósági nyilvántartásba (adósságrendezési nyilvántartás), továbbá a megkötött egyezséget regisztrációs célból meg kell küldeni a Családi Csődvédelmi Szolgálatnak.

Számolni lehet azzal, hogy a banki hitelek átstrukturálásával és a többi hitelező által fizetési könnyítések, fizetési átütemezések engedélyezésével a hiteladósok **egy hányada már nem lesz rászorulva a további csődvédelemre, bírósági adósságrendezési eljárásra ezekben az esetekben nem kerül sor**. Erre tekintettel az előzetes bíróságon kívüli adósságrendezési eljárás alkalmas arra, hogy az adós hosszadalmas bírósági eljárás nélkül érje el a tartozásai átütemezését és az esetleges fizetési könnyítéseket vagy más olyan megoldást, amely a fizetési nehézségeit csökkenti.

5. BÍRÓSÁGI ADÓSSÁGRENDEZÉSI ELJÁRÁS

Ha a bíróságon kívül nem jön létre az adós és a hitelezők között megállapodás, vagy nincs olyan pénzügyi intézmény, aki főhitelezői minőségében vállalná a bíróságon kívüli adósságrendezési eljárás koordinálását, akkor az adósságrendezés az adós feletti állami felügyelet mellett, **bírósági polgári nemperes eljárás keretében folytatódik**. Ott is megkísérli az adós mellé kirendelt családi vagyonfelügyelő az adós és a hitelezők között az egyezség létrehozását, erre vonatkozóan részletes feltételrendszert szabályoz a törvény. Egyezségkötés hiányában a törvényben meghatározott követelményeket érvényesítő bírósági határozattal történik meg az adós vagyonának és jövedelmének a hitelezők közötti felosztása oly módon, hogy az adós és családja lakhatásához, mindennapi életviteléhez, az önálló vállalkozása folytatásához minimálisan szükséges vagyon és jövedelem az adós számára visszahagyásra kerül.

Az adósságrendezési eljárás keretében még a jelentősen eladósodott családok számára is nagyobb lehetőség kínálkozik a **méltányolható mértékű és értékű lakástulajdon megtartására**, mint az ilyen eljáráson kívül, de ennek mindenképpen az a feltétele, hogy az adós **törlesztőképességet tudjon igazolni**, és az egyéb nagy értékű vagyontárgyának értékesítéséből származó bevételt a hitelezők számára adja át.

A magáncsőd eljárás alatt a bíróság feladatainak ellátását a **Családi Csődvédelmi Szolgálat** által kijelölt **családi vagyonfelügyelők** segítik. Feladatuk a bírósági döntéshozatal előkészítése, támogatása, az adós pénz- és vagyongazdálkodásának felügyelete, az adós esetleges visszaélései esetén eljárások kezdeményezése, a hitelezők számára a követeléseik nyilvántartásával, azok kezelésével kapcsolatos egyes feladatok ellátása, a magáncsőd-egyezség előkészítése, az egyezségkötési eljárás lebonyolítása, az egyezségben, illetve (sikertelen egyezségkötési kezdeményezés esetén a bírósági adósságtörlesztési határozatban) meghatározott vagyontárgyak jogszabályban szabályozott, ellenőrizhető, nyilvános értékesítése, az értékesítési bevétel hitelezők közötti felosztása.

A csődvédelem kezdeményezése **nem lehet visszaélésszerű**, és az eljárás alatt **sem lehet a csődvédelemmel család módon visszaélni**. A csődvagyon jogellenes elvonása, az adósságrendezésre felhasználandó jövedelem eltitkolása, a hitelezők és az eljárásban részt vevők jogellenes megfélemlítése a csődvédelemből történő kizárással és büntetőjogi fenyegetéssel jár.

Ha a magáncsőd eljárás alatt **az adós nagy összegű vagyonhoz vagy pénzügyösszeghez jut** (pl. ajándékozás, öröklés, nyereség révén) az a csődvagyonba kerül és a **hitelezők kifizetésének fedezetét szolgálja**.

Az adósságrendezési eljárást **csak a csődegyezségben vagy bírósági adósságtörlesztési határozatban megállapított kötelezettségek végrehajtását követően** és a törvényben meghatározott feltételek teljesítése esetén fogja a bíróság mentesíteni a fennmaradó tartozásai megfizetése alól, ezért az adós tehát érdekelt a csődegyezség betartásában. Az adósságrendezés időszaka nem lehet több 5 évnél, kivételesen méltányolható esetben lehet ezt legfeljebb 2 évvel meghosszabbítani. Az eljárás megszüntetését vagy befejezését követően az adós újabb csődvédelmet leghamarabb csak 10 év múlva kezdeményezhet.

6. AZ ADÓSSÁGRENDEZÉSI ELJÁRÁS LEGFONTOSABB ALAPELVEI

Az adósságrendezési eljárás során az alábbi alapelveknek kell érvényesülniük:

- a) az adós, adóstárs és a hitelezők kölcsönös együttműködése,
- b) egyetlen közös eljárásban az adósságok koordinált kifizetése,
- c) a hitelezők és az adós méltányos érdekeinek összeegyeztetése,

- d) az adós törlesztési készségének és képességének erősítése,
- e) a szabályokat tiszteletben tartó, jóhiszeműen eljáró adósok számára – a tartozásaik elvárt mértékű teljesítését követően – a még fennmaradó tartozások megfizetése alól bírósági mentesítés,
- f) az adósság rendezésére az adós, adóstárs vagyona és jövedelme felhasználásával kerül sor, az eljárásban kötelezettséget vállaló egyéb kötelezettek (kezes, dologi kötelezett) feltétes csődvédelemmel párosuló helytállási kötelezettségével.

Az adósságrendezési eljárásban az adósnak, adóstársnak tartózkodnia kell minden olyan magatartástól, amely az adósságrendezés célját veszélyezteti. A bírósági adósságrendezési eljárás alatt az adós, adóstárs gazdálkodása a családi vagyonfelügyelő felügyelete, ellenőrzése alatt áll.

Az adósságrendezésbe tartozik az adós és adóstárs induló vagyona és bevétele, továbbá az is, amit az eljárás alatt szerez. Végrehajtási rendelet tartalmazza azon kisebb értékű vagyoni kategóriákat és vagyoni elemeket, amelyek – hasonlóan a végrehajtáshoz – nem képezik a tartozások megfizetésének forrását. Ezek az adós, adóstárs és a velük közös háztartásban élő közeli hozzátartozók alapvető létfenntartásához szükséges vagyontárgyak és bevételek, illetve az adós sajátos körülményeire tekintettel céljelleggel juttatott, kis összegű támogatások, illetve azok az összegek, amelyek törvényben meghatározott befizetési kötelezettség részét képezik.

A vállalkozói csődtörvényhez hasonlóan nem tartozik a csődvagyonba az óvadék abban az értelemben, hogy az óvadék jogosultja az óvadék tárgyából a csődvédelemre tekintettel kielégítheti a követelését, és a fennmaradó összeget köteles az adósnak kifizetni, amely összeg ettől kezdve már a csődvagyon részét képezi.

A törvény az adósságrendezési eljárás kezdeményezési jogosultság tekintetében feltételeket szab. Akiknek a tartozásállománya kétszerese, mint a vagyona, azok számára a magáncsődeljárás már nem járna előnnyel, ezen élethelyzetek kezelésére ugyanis a törvény – adós- és hitelezői érdekek egyensúlyát célzó – jogi megoldásai nem alkalmasak. A magáncsőd törvény továbbá nem szolgálhatja az átlagosat jelentősen meghaladó mértékű és értékű vagyonnal rendelkező lakossági csoportok megmentését sem, mert ilyen vagyonérték birtoklása esetén a hitelezők támogatása nagy valószínűséggel nem szerezhető meg olyan mértékű fizetéskönnyítéshez vagy adósság-elengedéshez, ami az adós számára vonzóvá tenné a magáncsőd eljárás kezdeményezését. Ezekben az esetekben az adós és a pénzügyi intézmény szabadon egyezkedhetnek az adósságrendezési eljárás keretein kívül. Ezekre a szerződés-módosításokra az adósságrendezési eljárás hatálya nem terjed ki, de kiterjednek a fogyasztói hitelezéssel kapcsolatos előírások.

Azokat a hiteladósokat, akik lakását a Nemzeti Eszközkezelő megvásárolja, és ily módon hiteladós a lakásban bérlőként marad, a törvény nem jogosítja fel az adósságrendezési eljárás kezdeményezésére.

Az adósságrendezési eljárás kezdeményezését kizáró okok között van továbbá a köztartozások magas aránya, valamint a korábbi, 10 éven belüli, vagy a külföldön megindított adósságrendezési eljárás is. Ezek a korlátozások a csődvédelem visszaélészerű kezdeményezését hivatottak megelőzni.

A zálogkötelezett, a kezes, valamint – az adóssal vagyonközösségben, közös háztartásban már nem élő – azon adóstárs, akinek még mindig egyetemleges felelőssége van az adóssal a korábbi tartozások megfizetéséért, a hatályos szabályok szerint az adós nemfizetése esetén az adós helyett bármikor felszólíthatók a teljesítésre. Az adósságrendezésről szóló törvény azonban a végrehajtások tekintetében feltételes csődvédelmet biztosít ezeknek a személyeknek is, ezért a végrehajtást velük szemben sem lehet megindítani vagy folytatni, amennyiben az adós mellett az adósságrendezési

eljárásba – a saját elhatározásuk szerint –belépnek, és részt vállalnak az adós törlesztési kötelezettségéből.

7. CSALÁDI CSŐDVEDELMI SZOLGÁLAT, CSALÁDI VAGYONFELÜGYELŐ

A Családi Csődvédelmi Szolgálat központi szerve az Igazságügyi Hivatal szervezeti egysége, a Családi Csődvédelmi Szolgálat területi szervei a fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezeti egységei.

A családi vagyonfelügyelők a Családi Csődvédelmi Szolgálattal jogviszonyban álló személyek. A kinevezési és összeférhetlenségi szabályok biztosítják a családi vagyonfelügyelő pártatlan eljárását. Az elvárt szakértelmet induló képzés, folyamatos képzés és részletes működési kézikönyvek fogják biztosítani.

A családi vagyonfelügyelőnek kulcsszerepe lesz az adósságrendezési eljárások sikeres lefolytatásában. A családi vagyonfelügyelő fizetéseképtelenségi szakértő, a bírósági adósságrendezés során a bíróság számára szakmai előkészítő és közreműködő feladatokat lát el, felügyeli az adós gazdálkodását és számos jogi, szervezési és pénzügyi feladatot lát el, az eljárásokban döntés-előkészítő, továbbá a bíróság határozatainak végrehajtását ellenőrzi. Jelentős szerepe van a bírósági egyezség előkészítésében, és ha ez nem vezet eredményre, a bírósági adósságtörlesztési terv kidolgozása is a feladatát képezi, csakúgy, mint a nagy értékű vagyontárgyak értékesítésének lefolytatása.

A bírósági adósságrendezési eljárás csak akkor zárulhat mentesítéssel, ha a családi vagyonfelügyelő által összeállított záró beszámoló adatai alapján az adós teljesítette a bíróságnak az adósságrendezés módjairól, ütemezéséről és a hitelezők minimális megtérülési igényéről hozott határozatát.

Ha az adós az eljárás szabályait megszegi, elvonja vagy eltitkolja a vagyonát és a bevételeit, a hitelezőkön kívül a családi vagyonfelügyelő is kezdeményezi az adósságrendezési eljárás megszüntetését, ami egyben a csődvédelem megszűnésével is jár.

8. ADÓSSÁGRENDEZÉSI NYILVÁNTARTÁS

Az adósságrendezési nyilvántartás a bíróságon kívüli és a bírósági adósságrendezési eljárások hatálya alatt álló személyek adatairól vezetett olyan központi, közhiteles hatósági nyilvántartás, amely az adósságrendezés kezdeményezésére, az adósságrendezés kezdeményezésének, illetve lefolytatásának sikertelenségére, a bírósági adósságrendelés elrendelésére, az adósságrendezési eljárás szakaszaira, a bírósági adósságrendezés elrendelésének elutasítására, a bírósági adósságrendezési eljárás megszüntetésére, az eljárás során hozott érdemi határozatokra, valamint az eljárás hatálya alá tartozó személyekre vonatkozóan az alapvető információkat tartalmazza. A nyilvántartást az Igazságügyi Hivatal vezeti, de az adatokat az eljáró családi vagyonfelügyelők rögzítik. A nyilvántartásba történő betekintési jogosultság, az adatkör meghatározása és az adatok megőrzésének időtartama törvényi szabályozást igényel.

9. A BÍRÓSÁGON KÍVÜLI ADÓSSÁGRENDEZÉSI ELJÁRÁS RÉSZLETES ISMERTETÉSE:

Ha adósnak van olyan hiteltartozása, amelynek biztosítéka a lakóingatlanára bejegyzett jelzálogjog, akkor először bíróságon kívüli adósságrendezési eljárást kell kezdeményeznie, amelyet „főhitelezőként” az elsőhelyi jelzáloghitelező pénzügyi intézmény koordinál annak érdekében, hogy az adós és

valamennyi hitelezője között az adósságrendezés módjára, feltételeire vonatkozóan megállapodás jöjjön létre.

Az adósságrendezés törvényi feltételeinek meglétét és az egyes vagyoni adatok ellenőrzését (pl. közhiteles nyilvántartásokból, központi hitelinformációs rendszerből) a Családi Csődvédelmi Szolgálat végzi a bíróságon kívüli adósságrendezés kezdeményezését követően. Az adóssal a szükségessé váló adategyeztetést, hiánypótlást a Családi Csődvédelmi Szolgálat folytatja le. Ennek az adatellenőrzésnek az az indoka, hogy csak olyan személyeknél kezdődjön meg az adósságrendezési eljárás, akik a jogszabályi feltételeknek megfelelnek.

A Családi Csődvédelmi Szolgálat ezt követően hirdetményt tesz közzé a bíróságon kívüli adósságrendezés kezdeményezéséről, az ismeretlen hitelezők tájékoztatására és igényeik bejelentésére történő felhívásuk céljából. A hirdetmény közzétételének célja az, hogy az ismeretlen hitelezők is bekapcsolódhassanak az eljárásba.

A bíróságon kívüli adósságrendezés kezdeményezését a Családi Csődvédelmi Szolgálat bejegyzí a központi hitelinformációs rendszerbe is. Ennek a rendelkezésnek az a célja, hogy azok a pénzügyi intézmények, akikkel az adós hiteljogviszonyban van, ezen a csatornán keresztül is tudomást szerezzenek az adósságrendezési eljárás kezdeményezéséről, másfelől az adós ne tudja újabb hitelfelvetelekkel tovább növelni a tartozásait.

A bíróságon kívüli adósságrendezés kezdeményezésétől az adóst előzetes csődvédelem illeti meg: Az előzetes csődvédelem hatálya az adósságrendezés kezdeményezésekor áll be, ettől kezdve mind az adóst, mind a hitelezőket, mind harmadik személyeket köti az a szabály, hogy az adóssal szembeni igényérvényesítés kizárólag az adósságrendezési eljárások keretén belül történhet. Nem indulhat tehát az adós ellen végrehajtás, a folyamatban lévő végrehajtás szünetel. Nem lehet folytatni a bírósági végrehajtáson kívüli zálogértékesítéseket sem.

Az adós korábbi nemfizetésére tekintettel nem lehet felmondani az alapvető közszolgáltatásokat biztosító szerződéseket.

Az adósnak pedig az a kötelezettsége, hogy vagyonát, jövedelmét az adósságrendezés céljára tartsa rendelkezésre, újabb kötelezettségeket ne vállaljon, a vagyonát ne terhelje meg, ne értékesítse, ne vonja el a hitelezői igények fedezetét.

A csődvédelemmel járó további kötelezettség, hogy az adós addig is törleszt rendszeresen egy alacsonyabb összeget, amíg ki nem derül, hogy kap-e átütemezést, fizetési könnyítést. Az adósnak a vagyonát, jövedelmét az adósságrendezés céljára rendelkezésre kell tartania, azt nem vonhatja el, és nem részesítheti előnyben egyes hitelezőit sem.

A bíróságon kívüli adósságrendezési eljárás akkor sikeres, ha az adós és hitelezői között a bíróságon kívüli adósságrendezési megállapodás létrejött. Bírósági jóváhagyás nem szükséges a megállapodás érvényes létrejöttéhez. A Családi Csődvédelmi Szolgálat a bíróságon kívüli sikeres adósságrendezés tényét bejegyzí az adósságrendezési nyilvántartásba.

Ha azonban **nem jön létre bíróságon kívül a hitezőkkel a megállapodás, az eljárás „átfordul” bírósági adósságrendezési eljárásba.** Ezt a tényt is be kell jegyezni az adósságrendezési nyilvántartásba. Az adósnak nem kell újra kezdeményeznie a bírósági adósságrendezési eljárást, a dokumentumokat a Családi Csődvédelmi Szolgálat továbbítja a bírósághoz.

Sikertelenné válik akkor is a bíróságon kívüli adósságrendezés, ha a megállapodásban foglaltakat az adós nem tartja be. Ezekben az esetekben már a bíróság sem fogja elrendelni az adósságrendezést, az erre irányuló kérelmet el fogja utasítani.

10. A BÍRÓSÁGI ADÓSSÁGRENDEZÉSI ELJÁRÁS SZEREPE

Ha az adós kérelme megfelel a jogszabályi feltételeknek, a bíróság elrendeli az adósságrendezést, azaz megtörténik a bírósági csődnyitás. A bírósági adósságrendezés adatai bekerülnek az adósságrendezési nyilvántartásba és a központi hitelinformációs rendszerbe, továbbá a közhiteles hatósági nyilvántartásokba (ingatlan-nyilvántartás, gépjármű nyilvántartás), figyelemmel a hitelezők ezen adatok ismeretéhez fűződő méltányolható érdekeire.

A bírósági adósságrendezési eljárás polgári nemperes eljárás, a Pp. és a polgári nemperes eljárások szabályai alkalmazandók, de a törvényjavaslat néhány sajátos szabályt is rögzít.

Az ismeretlen hitelezők bevonása a bírósági adósságrendezési eljárásban is hirdetménnyel történik. A törvény határidőt szab annak érdekében, hogy minden releváns szereplő az eljárásba belépjen és gyakorolhassa jogait. Az a hitelező, aki nem jelenti be és nem igazolja a családi vagyonfelügyelőnek a követelése jogcímét és összegét, nem vehet részt az egyezségkötésben, és az eljárás alatt az adóstól nem követelhet kifizetést, a csődvédelem vele szemben is fennáll. Ez a hitelező továbbá nem húzhat hasznot abból, hogy nem vett részt az adósságrendezési eljárásban, ezért egy későbbi igényérvényesítés során is csak annyit követelhet, mint amit az eljárásban részt vevő hitelezők ténylegesen megkaptak.

11. A BÍRÓSÁGI ADÓSSÁGRENDEZÉSI ELJÁRÁS ELRENDELÉSÉNEK JOGHATÁSAI:

A bírósági adósságrendezés elrendelésének joghatása az adós csődvédelmének fenntartása, továbbá az adós korlátozása a vagyonával, jövedelmével történő rendelkezésben. Az adósnak a csökkentett mértékű törlesztési részleteket fizetnie kell, nem részesíthet egyes hitelezőket előnyben a többi ellenében.

A korábban megindított végrehajtási eljárások szünetelnek, és bár a foglalás hatálya nem szűnik meg, nem folytathatók a végrehajtási árverések.

Ha az adós vagy adóstárs elhalálozik, és az örökös be kíván lépni az eljárásba jogutódként, ezt megteheti, és őt is megilleti ezt követően a csődvédelem, és ha van rá lehetőség, a lakóingatlant is meg tudja tartani.

12. BÍRÓSÁGI ADÓSSÁGRENDEZÉSI EGYEZSÉG

A bírósági adósságrendezési eljárás **elsődleges célja** ugyancsak az **egyezség létrehozatala** az adós és a hitelezők között arról, hogy milyen újratárgyalt feltételekkel, fizetési könnyítésekkel történik meg az adósságok rendezése. Az egyezségi tárgyalásokat az adós mellé kirendelt családi vagyonfelügyelő szervezi, ő készíti elő a csődegyezségi javaslatokat is, ő folytatja le az egyezségkötési tárgyalásokat és foglalja annak eredményét jegyzőkönyvbe. A hitezők és az adós között létrejött egyezséget a családi vagyonfelügyelő küldi meg jóváhagyásra a bíróságnak.

A konszenzus érdekében több fordulóban is lehet egyezkedni, az egyezségi javaslatot a családi vagyonfelügyelő a konszenzus érdekében alakítja.

A törvény nagyfokú rugalmasságot enged az egyezség tartalmának meghatározásában. Az egyezség keretében az adós és az adóstárs megállapodik a hitelezőkkel az adósságrendezés feltételeiről, így különösen a fizetési engedményekről (a tőketartozásra és/vagy annak kamataira és egyéb járulékaire vonatkozóan) a fizetési átütemezésekről, a tartozásállomány devizáról forintra történő esetleges átváltásáról, annak árfolyamáról, az árfolyamkockázat további viselésének megosztásáról, a már folyamatban lévő végrehajtási eljárások, illetve zálogtárgy értékesítési eljárások során beszédett – az adósságrendezés kezdő időpontja előtt a jogosultnak még ki nem fizetett – összegek adósságrendezésre fordításának módjáról, továbbá mindazon feltételről, amelyet az adós és az adóstárs vállal a bírósági adósságrendezéssel összefüggésben a fizetőképessége helyreállítására.

Lehetséges olyan egyezség megkötése is, ahol a záloghitelező türelmi időt ad az adósnak, hogy az egyéb tartozásokat részben rendezze, és azt követően teljesíti az adós a jelzáloghitel tőkerészenek havi részleteit.

Ha az egyezség tartalma és annak létrehozása, dokumentálása megfelel a jogszabályi feltételeknek, azt a **bíróság jóváhagyja**. Az egyezséget jóváhagyó jogerős végzés tényét be kell jegyezni az adósságrendezési nyilvántartásba.

A bíróság által jóváhagyott egyezség hatálya az eljárásban részt vevő valamennyi hitelezőre kiterjed, a szavazásban való részvétel és a leadott szavazat tartalmától függetlenül (kényszeregyezség). Az egyezség az azt meg nem szavazó hitelezőkre sem állapíthat meg kedvezőtlenebb feltételeket, mint az ugyanazon hitelezői osztály többi hitelezőjére.

Az adós köteles az egyezségben vállalt kötelezettségeit teljesíteni. Ha az egyezséget nem tartja be, vagy késlekedik a törlesztő részletekkel, a bíróság megszünteti az adósságrendezési eljárást, és így megszűnik az adós csődvédelme.

Az egyezség módosítására bírósági jóváhagyással, kivételesen és csak akkor kerülhet sor, ha az adós pénzügyi helyzete rajta kívülálló okból jelentősen romlik. Az egyezségmódosítást meg kell szavaztatni a hitelezőkkel.

Ha azonban az adós pénzügyi helyzete jelentős mértékben javulna, az örökségből származó vagy a más forrásból származó jelentős összegű rendkívüli jövedelmet is az adósságrendezésre kell fordítani. Ez okból a hitelezők is kezdeményezhetik az egyezség módosítását.

Az egyezségkötési szakasz végén a családi vagyonfelügyelő záró elszámolást készít, ennek alapján lehet az eljárás szabályait teljesítő adóst a **fennmaradó tartozások alól mentesíteni**. A mentesítésről kizárólag bíróság dönthet.

13. BÍRÓSÁGI ADÓSSÁGTÖRLESZTÉSI HATÁROZAT

Ha egyezségkötés nem jön létre, a bírósági adósságrendezési eljárásnak egy új szakasza kezdődik, amelynek célja az **adós vagyonának, jövedelmének az adósságrendezésre fordításáról** egy bírósági döntés előkészítése és meghozatala. A bírósági döntést a családi vagyonfelügyelő készíti elő, az adós és a hitelezők bevonásával. A bírósági döntésre benyújtandó, a családi vagyonfelügyelő által készítendő jövedelemfelosztási és vagyonfelosztási terv meghatározza az adósnál visszahagyható vagyont és bevételeket, megállapítja az adósságtörlesztésre fordítandó vagyontárgyak értékesítésének szabályait, meghatározza az értékesítésből származó bevétel, valamint az adós pénzeszközei, és az adósságrendezés alatt kapott bevétele hitelezők közötti felosztásának szabályait, valamint a családi vagyonfelügyelő, az adós, adóstárs és a hitelezők feladatait az adósságtörlesztés végrehajtása során.

Az adósságtörlesztési terv összeállításánál az adós, adóstárs írásbeli kérelmére a családi vagyonfelügyelő az adós és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozók lakhatását biztosító lakóingatlanok az adós tulajdonában való megtartására tesz javaslatot, ha az ingatlan – a törvény végrehajtási rendelete által meghatározott feltételek szerint – a lakhatási feltételek megtartására szolgáló ingatlanok minősül, és az adós vagy az adóstárs már nem aktív korú, és/vagy a lakóingatlanban közös háztartásban együtt élő hozzátartozók között van kiskorú, tartósan és súlyosan beteg, fogyatékkal élő, vagy 70 év feletti személy. Ilyen döntés akkor hozható, ha az adós az előírt törlesztési feltételeket teljesíteni tudja.

Az adósságtörlesztési terv összeállításánál a családi vagyonfelügyelő olyan javaslatot terjeszt elő, amely biztosítja az adós, adóstárs és a velük közös háztartásban élő, nem aktív korú közeli hozzátartozók mindennapi életvezetésével összefüggő legszükségesebb kiadások fedezetét.

Az adósságtörlesztési tervben javaslatot kell tenni a vagyonértékesítés ütemezésére, módjára. Az értékesítés eljárásrendje végrehajtási rendeletben lesz szabályozva. Az értékesítési bevételeket és az adós jövedelméből a törlesztésre fordítandó összegeket egy külön számlán kell kezelni, ebből történik a hitelezők számára a kifizetés.

Az adósságtörlesztési határozatban az adós számára vissza kell hagyni a foglalkozása, illetve egyéni vállalkozása gyakorlásához szükséges ingóságokat, a jogszabályban meghatározott értékhatárig.

Az adósságtörlesztési végzés végrehajtása során **az adós gazdálkodását, pénzügyi kihatású intézkedéseit a családi vagyonfelügyelő felügyeli**, az adósnak igazolnia kell a törvényben meghatározott és az adósságtörlesztési határozat szerinti kötelezettségek teljesítését.

Az adós az adósságtörlesztési határozat módosítását kivételes esetben, akkor kezdeményezheti, ha személyi, vagyoni körülményeiben, jövedelmi helyzetében – a határozat meghozatalakor előre nem látható – olyan rendkívüli esemény következett be vagy olyan kedvezőtlen változás állt be, ami miatt az adósságtörlesztési terv eredeti feltételekkel történő teljesítésére tartósan nem képes, és ezt a méltányolható körülményt igazolja. Ilyen módosítást legfeljebb kétszer lehet kérni.

14. AZ ADÓSSÁGRENDEZÉSI ELJÁRÁS MEGSZÜNTETÉSE AZ ADÓS MENTESÍTÉSE NÉLKÜL

Az adósságrendeziési eljárás megszüntetésére az adós érdekkörében felmerülő okból kerülhet sor. A bíróság az adósságrendeziési eljárást akkor is megszünteti, ha az adósságrendeziési elrendelése iránti kérelmet a hivatalból el kellett volna utasítani, vagy ha bebizonyosodik, hogy az adós nem teljeskörűen jelentette be a hitelezőket, illetve a hitelezők követeléseit, a hitelezőkre és a hitelezői követelésekre vonatkozó változásbejelentési kötelezettségét elmulasztotta. Ugyancsak megszüntetési ok, ha az adós az adósságrendeziéssel összefüggő feladatait nem teljesíti, kötelezettségeit ismételtelen vagy súlyosan megszegi, nem elérhető a bíróság, illetve a családi vagyonfelügyelő számára.

Ezekben az esetekben azért szűnik meg a csődvédelem, mert arra vagy eleve nem volt jogosult az adós, vagy pedig utólag vált érdemtelené.

Az adósságrendeziési eljárás megszüntetésére akkor is sor kerül, ha az adós elhalálozik és az örökös nem kéri, hogy jogutódként az eljárásba lépjen.

15. SIKERES ADÓSSÁGRENDEZÉSI ELJÁRÁS, AZ ADÓS MENTESÍTÉSE A FENNMARADÓ TARTOZÁSOK MEGFIZETÉSE ALÓL

Az adósságrendezési eljárás **sikeres befejezését a bíróság mentesítő határozata** jelenti. Feltétele a szabályszerűen végrehajtott adósságrendezési megállapodás vagy egyezség, egyezség hiányában pedig a bíróság adósságtörlesztési végzésében foglaltak szabályszerű végrehajtása az adós részéről. Emellett az is szükséges, hogy az adós együttműködjön a hitelezőkkel, a családi vagyonfelügyelővel, és ne merüljön fel arra adat, hogy a vagyonát vagy jövedelmét az eljárás alól kivonta.

Az adósságtörlesztési szakasz lezárultával a családi vagyonfelügyelő záró beszámolót készít az adós bevonásával. Ha ebből az látszik, hogy az adós még nem teljesítette a mentesüléshez szükséges kifizetéseket a hitelezők számára, a minimális megtérülés biztosítása érdekében a bíróság az indokolt esetekben meghosszabbíthatja az adósságrendezés időszakát.

Ha a hitelezők számára az adósságtörlesztés időszaka a követeléseiknek a bírósági határozatban előírt mértékű megtérülést biztosította, az **adós fizetési fegyelmének „jutalma”** hogy a bíróság határozatban elengedi a még nem rendezett tartozást. Ez azt jelenti, hogy a **mentesített tartozást később sem lehet követelni az adóstól.**

A fenti szabályokból látható, hogy az adósságrendezési eljárás végén szabadulni tud az adósságcsapdából az eljárási szabályokat betartó, a hitelezőkkel és a családi vagyonfelügyelővel együttműködő adós, amennyiben a fizetési fegyelmet megtartotta, és az eljárásban a hitelezők számára a vagyonértékesítésekből is megtérülés származott.

16. BÍRÓSÁGON KÍVÜLI ADÓSSÁGRENDEZÉSI MEGÁLLAPODÁS HATÁLYA MEGSZÚNÉSÉNEK BÍRÓSÁGI MEGÁLLAPÍTÁSA, BÍRÓSÁGI ADÓSSÁGRENDEZÉSI EGYEZSÉG HATÁLYA MEGSZÚNÉSÉNEK BÍRÓSÁGI MEGÁLLAPÍTÁSA, BÍRÓSÁGI MENTESÍTŐ HATÁROZAT HATÁLYON KÍVÜL HELYEZÉSE

Ezeket a döntéseket a bíróság a hitelezők kezdeményezésére később folytatja le, amennyiben utólag derül ki hitelt érdemlő módon, hogy az adós a vállalt kötelezettségeit nem teljesítette vagy visszaélt a csődvédelemmel.

Bíróságon kívüli adósságrendezési megállapodás hatálya megszűnésének bírósági megállapítása: A bíróságon kívüli adósságrendezési eljárásban részt vett hitelező kérheti a bíróságtól, mégpedig arra hivatkozással, amelynek alapján megállapítható, hogy az adós vagy adóstárs az adósságrendezésbe tartozó vagyont a hitelezők elől elvonta, eltitkolta, vagy valamely hitelezőt az e törvényben foglalt szabályok vagy a bírósági adósságrendezési megállapodásban foglaltak megszegésével előnyben részesített, vagy az adós vagy adóstárs a bíróságon kívüli adósságrendezési megállapodásban foglalt kötelezettségeit nem teljesítette, ezért a szerződésben a megállapodás hatályának megszűnésére vonatkozóan megállapított feltétel bekövetkezett.

A bírósági adósságrendezési egyezség hatálya megszűnését a bíróság akkor állapítja meg, ha az adós az egyezséggel érintett hiteltörlesztési kötelezettségét a bírósági adósságrendezési eljárást követően szünteti be.

A **bíróság az adóst mentesítő határozatot** akkor **helyezi hatályon kívül**, ha olyan bizonyíték vagy olyan jogerős bírósági vagy hatósági határozat születik utóbb, amelynek alapján megállapítható, hogy az adós vagy adóstárs még a bírósági adósságrendezési eljárás alatt a bírósági adósságrendezésbe tartozó vagyont a hitelezők elől elvonta, eltitkolta, vagy valamely hitelezőt a törvényben, a bírósági adósságrendezési egyezségben vagy az adósságtörlesztési határozatban foglalt szabályok megszegésével előnyben részesített. A kérelemnek akkor van helye, ha a hitelező az ott említett határozatról, tényről, bizonyítékról a korábbi eljárás során önhibáján kívül nem szerzett tudomást.

17. VÉGREHAJTÁSI SZABÁLYOK

A törvény felhatalmazást ad a Kormánynak és az igazságügyért felelős miniszternek a törvényi jogforrási szintet nem igénylő részletszabályok megalkotására, a következő témakörökben:

Kormánynak:

- a) az adós, adóstárs lakhatási feltételei megtartására szolgáló ingatlana meghatározására vonatkozó szabályokra, a méltányolható lakásigényt meg nem haladó jellemzőkkel bíró ingatlan megállapítására,
- b) az adós, adóstárs és a velük közös háztartásban élő közeli hozzátartozók számára a lakhatásuk biztosítására bérleti vagy használati díjként jóváhagyott összeg meghatározására,
- c) az adós, adóstárs vagyoni elemeinek az adós vagy családi vagyonfelügyelő által történő értékesítésének részletes szabályaira,
- d) az adós vagyoni elemei forgalmi értékének megállapítására vonatkozó szabályokat,
- e) az adósságrendezésbe nem tartozó vagyon és bevételek meghatározására,
- f) az egyéb kötelezettnek az adósságrendezési eljárásban való részvételével összefüggő szabályokra,
- g) a bíróságon kívüli adósságrendezési eljárásban kötött megállapodásban, illetve a bírósági adósságrendezési egyezségben az adóst, adóstársat a jelzáloghitellel összefüggésben terhelő törlesztési részletek megfizetéséhez nyújtandó állami törlesztési támogatás feltételeire, a törlesztési támogatás megállapításával, folyósításával, felhasználásával és felhasználásának ellenőrzésével összefüggő szabályokra,
- h) a Családi Csődvédelmi Szolgálat és a családi vagyonfelügyelő közreműködésének részletes feladataira a bíróságon kívüli adósságrendezési eljárásban,
- i) a Családi Csődvédelmi Szolgálat és a családi vagyonfelügyelő részletes feladataira, az eljárásban részt vevő személyek, szervezetek közötti kapcsolattartás szabályaira és az együttműködési megállapodások megkötésével, kötelező tartami elemeivel összefüggő szabályokra,
- j) a Családi Csődvédelmi Szolgálatnál a családi vagyonfelügyelők feletti szakmai felügyelettel összefüggő szabályokat.

Igazságügyért felelős miniszternek:

- a) a bíróságon kívüli adósságrendezés során a főhitelező és az adós közötti kapcsolattartás, valamint a főhitelező és a Családi Csődvédelmi Szolgálat közötti elektronikus kapcsolattartás szabályára, a főhitelezőnek az adósságrendezést kezdeményezni kívánó és az adósságrendezési eljárás alatt álló személyek számára ügyfélszolgálat létrehozásával és fenntartásával összefüggő kötelezettségeinek megállapítására,
- b) az adósságrendezés kezdeményezéséhez benyújtandó dokumentumok, űrlapok kötelező tartalmi elemei, formátuma, formai követelményei meghatározására,
- c) az adósról, adóstársról vonatkozó környezettanulmány elvégzésével és a környezettanulmány kötelező tartalmával összefüggő részletes szabályokra, a Családi Csődvédelmi Szolgálatnak a környezettanulmány elvégzésében történő közreműködésére, a környezettanulmányról felvett jegyzőkönyvre, a környezettanulmány elvégzéséért fizetendő díjak megállapítására,

- d) a bíróság és a felek közötti elektronikus kapcsolattartás részletes szabályait – ideértve a regisztrációt, kézbesítést és más irattovábbítást is –,
- e) a családi vagyonfelügyelő és az adós, adóstárs között – az adós, adóstárs gazdálkodására, vagyonnak, bevételeinek nyilvántartására, a törlesztési kötelezettség teljesítésére, az említettekkel történő elszámolásra vonatkozó – együttműködési rendre, valamint az adósságrendezési eljárásban kötelezettséget vállaló egyéb kötelezett és a felek, illetve a családi vagyonfelügyelő közötti együttműködésre vonatkozó szabályokra,
- f) az adósságrendezési nyilvántartásból történő adatszolgáltatás részletes szabályait, az adatszolgáltatásért, valamint az adósságrendezési nyilvántartás adatairól kiállítandó tanúsítványért a Családi Csődvédelmi Szolgálat részére fizetendő igazgatási szolgáltatási díjra,
- g) az adósságtörlesztési végzés végrehajtására nyitott folyószámlák megnyitásával, kezelésével, a számla feletti rendelkezési jog gyakorlásával, a számlaműveletek feletti ellenőrzéssel összefüggő szabályokra.

18. A TÖRVÉNYJAVASLATHOZ BEADÁSRA KERÜLT, A KORMÁNY ÉS A PARLAMENTI BIZOTTSÁGOK ÁLTAL TÁMOGATÁSRA JAVASOLT JELENTŐSEBB MÓDOSÍTÓ INDÍTVÁNYOK, AMELYEKET A PARLAMENT MEGSZAVAZOTT:

- a) Az állam a – törvény végrehajtási rendeletében foglalt részletes feltételek esetén – törlesztési támogatást nyújt a hiteladósoknak a bíróságon kívüli és a bírósági adósságrendezési eljárás alatt. Az állami törlesztési támogatás a méltányolható lakóingatlan megtartásához szükséges, a hitelezővel megkötésre kerülő megállapodás érdekében ad pénzügyi segítséget az arra jogosultaknak.
- b) Ha az adós lakóingatlana értékesítésre kerül, akkor a végrehajtó értesíti az adós lakóhelye szerint illetékes jegyzőt. Ez azért szükséges, hogy az adós elhelyezéséről vagy támogatásáról az önkormányzat gondoskodni tudjon. Ezzel összefüggésben a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) módosítása előírja, hogy lakóingatlan lefoglalása esetén a végrehajtást kérő köteles az ingatlan fekvése szerinti település jegyzőjénél bejelenteni a foglalás tényét, és a jegyző által erről kiállított igazolást a végrehajtó részére megküldeni. A módosítást az indokolja, hogy az érintett önkormányzati ellátórendszer számára ismert legyen, hogy a lakóingatlan értékesítésre történő kijelölése (lefoglalása) megtörtént, és így megfelelő idő álljon rendelkezésére, a szükséges szociális intézkedések előkészítésére. A bejelentés teljesítéséről a jegyző igazolást állít ki, melyet a végrehajtást kérő köteles a végrehajtónak megküldeni. A végrehajtó az igazolt bejelentéstől számított 60 nap elteltével intézkedhet a lakóingatlan értékesítése iránt. Ha a Vht.-ban meghatározott határidőn belül az árverésen értékesített ingatlanból az önkéntes kiköltözés nem történik meg, az árverési vevő kérelmezheti az ingatlan kiürítését a végrehajtónál. Ebben az esetben is indokolt, hogy a ténylegesen kiürítés előtt álló ingatlanban lakók helyzetének kezelésére az érintett szervezeteknek kellő idejük legyen felkészülni. A módosítás előírja, hogy az ingatlan – szükség esetén rendőrségi közreműködéssel történő – kiürítésére akkor kerülhet sor, ha az árverési vevőnek a végrehajtási eljárásban igazolt bejelentésétől számított 60 nap eltelt.
- c) A központi hitelinformációs rendszerről szóló törvény módosításában az kerül kimondásra, hogy a referencia adat szolgáltató a Családi Csődvédelmi Szolgálat (tehát a családi vagyonfelügyelő ilyen jogosultságot nem kap.) Tekintettel arra, hogy a Családi Csődvédelmi Szolgálat az adósságrendezési törvény szerinti közfeladatokat látja el, adatszolgáltatási, tranzakciós és kezelési díj fizetésére nem köteles.
- d) A Nemzeti Eszközkezelő programot szabályozó törvény (NET tv.) módosítás kiegészül azzal, hogy azok is jogosultak a programban részt venni, akiknek 2015. január 1-jén éri el vagy haladja

meg a százyolcvan napot a késedelmes tartozásuk. A Nemzeti Eszközkezelő által megvásárolható ingatlanok értékhatára emelkedik annak érdekében, hogy többen tudjanak részt venni a Nemzeti Eszközkezelő Programban, így biztosított legyen továbbra is a lakhatásuk. Az állammal szemben érvényesíthető vételár tekintetében jelentősebb lesz a diszkonttényező, forgalmi értékhez viszonyítva.

A hiteladósok számára a most hatályos 60 hónap helyett 72 hónap lesz a visszavásárlásra rendelkezésre álló határidő.

Budapest, 2015. július 12.

¹ Az elszámolási törvény alapján akik 2015. április 30-áig kapták meg a pénzügyi intézménytől az elszámolást, a határidő 2015 október 31-e, ha pedig később mondta fel a jelzáloghitelező vagy a lízingbe adó a szerződést, az erről szóló értesítéstől számított 60 nap. Az elszámolási törvény alapján akik 2015. szeptember 30-ai határidővel kapják meg a pénzügyi intézménytől az elszámolást, a határidő ennek kézhezvételétől számított 60 nap, ha pedig később mondja fel a jelzáloghitelező vagy a lízingbe adó a szerződést, az erről szóló értesítéstől számított 60 nap. Ha a pénzügyi intézmény elszámolási kötelezettségével összefüggésben per van folyamatban annak jogerős lezárásától számított 60 nap. A hiteladósok fizetési kötelezettségéért egyetemlegesen helytállni köteles személyek is kezdeményezhetnek adósságrendezési eljárást, ha az adós helyett a fizetés iránt felszólítást kaptak. Az erre vonatkozó határidejük a felszólítás kézhezvételétől számított 60 nap.